

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาบุคลากรในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ในยุคโลกาภิวัตน์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นการเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะรับกระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันได้ ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงมีภารกิจในการพัฒนาคนเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะผู้ต้องขังต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งจะออกไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษจะได้ไม่เป็นภาระและเป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์นั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับจากอดีต ซึ่งเน้นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น (Punishment as a revenge) ในระบบการลงโทษแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน หรือเป็นการโต้ตอบด้วยการลงโทษอย่างสาสมกับความผิดที่ได้กระทำขึ้นมาเพราะมีหลักการเชื่อว่า ผู้กระทำผิดจะเข็ดหลาบ ดัดสันดานไม่ให้กลับมากระทำความผิดอีก แต่ปัจจุบันการลงโทษได้เปลี่ยนไปเป็นการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุขเป็นที่ยอมรับ จึงทำให้งานด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการให้แก่ผู้ต้องขังที่ใกล้จะพ้นโทษ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เขาเหล่านั้นเมื่อพ้นโทษแล้วจะได้กลับคืนสู่สังคมโดยปกติสุขและเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

ดังนั้น เรือนจำจึงต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐลำดับสุดท้ายแห่งกระบวนการยุติธรรมอันประกอบไปด้วยตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ภารกิจของเรือนจำเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการรับตัวผู้กระทำผิด ที่ศาลพิพากษาลงโทษตามกฎหมาย และการแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีและสามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข จะเห็นได้ว่าเรือนจำเป็นหน่วยงานป้องกันสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อการยับยั้งการกระทำความผิดให้อาชญากรรมหวั่นเกรงต่อโทษทัณฑ์ของกฎหมาย ขณะเดียวกันเรือนจำก็เป็นหน่วยงานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญอีกสถานที่หนึ่งของชาติ นั่นคือเป้าหมาย (Goal) ของ

เรือนจำที่จะต้องดำเนินการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ ได้แก่ (กรมราชทัณฑ์. 2547 : 22)

1.1.1 ด้านการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

1.1.2 พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ให้สามารถประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้หลังพ้นโทษ

1.1.3 อบรมสั่งสอนพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นพลเมืองดี

1.1.4 พัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

1.1.5 ประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้สังคมยอมรับและให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และอยู่ร่วมกันโดยปกติสุข

การลงโทษด้วยวิธีการแก้แค้นผู้กระทำความผิด ไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ ในทางตรงกันข้ามอาจทำให้ผู้กระทำความผิดมีนิสัยและพฤติกรรมที่เลวยิ่งขึ้น ดังนั้น ปรัชญาการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดจึงมีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ทำให้เกิดวิธีการปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ แก่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เช่น การฝึกวิชาชีพ การศึกษาอบรม ทั้งทางด้านวิชาสามัญ ด้านธรรมชาติศึกษา จิตวิทยา และด้านสังคมสงเคราะห์อื่นๆ ซึ่งผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำจะต้องได้รับการอบรมและฝึกวิชาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในเรือนจำตามความสมัครใจ เพื่อให้ผู้ต้องขังเหล่านี้สามารถนำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกฝนออกไปทำมาหากินหลังจากพ้นโทษ ซึ่งบางวิชาชีพผู้ต้องขังบางคนสามารถนำไปประกอบอาชีพจนมีฐานะร่ำรวย เช่น ช่างเฟอร์นิเจอร์ ช่างเครื่องประดับมุก เลี้ยงหมู เลี้ยงปลา แกะสลัก เจียรไนพลอย เป็นต้น (กรมราชทัณฑ์. 2543 : 52)

ทั้งนี้การฝึกอาชีพภายในเรือนจำสำหรับอาชีพที่เรือนจำให้ผู้ต้องขังฝึกฝน เป็นการบังคับให้ผู้ต้องขังเหล่านี้กระทำอย่างไม่เต็มใจ และไม่อยากจะไปประกอบอาชีพให้พออยู่พอกินหลังจากพ้นโทษได้ เช่น พบถูกกระดาศ ทำลูกโป่ง ถักแห กระดาศเงินกระดาศทอง ไฟกระพริบ เป็นต้น ซึ่งบางวิชาชีพมีผลต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ต้องขังด้วย ทั้งสารตะกั่ว ทินเนอร์ แอมโมเนีย และสารอันตรายอื่นๆ อีกมาก อีกทั้งการฝึกอาชีพที่ทางเรือนจำกำหนดให้ผู้ต้องขังจะต้องสามารถปฏิบัติงานได้ตามจำนวนที่ได้รับการสั่งงานมา หากทำไม่ได้จะถูกลงโทษจากผู้ดูแลการฝึก ทั้งการดูค่า เพิ่มงาน บังคับทำงานให้แล้วเสร็จ หรือบางครั้งอาจมีข่าวว่ามีการทำร้ายร่างกายอีกด้วย ในการฝึกอาชีพนั้น บางครั้งผู้ต้องขังต้องอยู่ในสถานะจำยอม ก็จำเป็นที่จะต้องก้มหน้าทำงานให้แล้วเสร็จเมื่อถามว่าจะนำงานที่ถูกบังคับให้ฝึกฝนไปประกอบอาชีพหรือไม่ ทุกคนจะตอบเหมือนกันว่า “ไม่” ซึ่งตรงกันข้ามกับงานที่ผู้ต้องขังสมัครใจที่จะฝึกฝน บางครั้งผู้ต้องขังได้ขอสมัครที่จะไปฝึกงานวิชาชีพซึ่งตนเองสนใจ แต่กลับถูกหัวหน้าหน่วยงาน

ที่ถูกบังคับให้ทำ ตัดรายชื้อที่สมัครออกไปเสีย แม้จะสมัคร ไปใหม่อีกก็ครั้งก็จะถูกตัดรายชื้อออกทุกครั้ง สร้างความท้อแท้ สิ้นหวังให้แก่ผู้ต้องขังเหล่านี้เป็นอย่างมาก จนบางครั้งผู้ต้องขังบางคนหาเรื่องกระทำความผิด เพื่อให้ตัวเองหลุดพ้นออกจากหน่วยงานนั้น แม้จะถูกลงโทษตามระเบียบของเรือนจำก็ตาม ผู้ต้องขังบางคนมีความรู้ความสามารถในด้านช่างเหล็ก ช่างเชื่อม กลับให้ไปพับกระดาษเงินกระดาษทอง ผู้ต้องขังบางคนมีประสบการณ์ด้านเครื่องหนังและเฟอร์นิเจอร์ กลับให้ไปนั่งจุ่มน้ำยาล้างจาน ผู้ต้องขังบางคนมีความรู้ด้านแผนการตลาดและบัญชี กลับให้ไปนั่งเสียบไฟกระพริบ บางคนมีหัตถ์คิดทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ กลับให้ไปนั่งถักแหโดยผู้ต้องขังเหล่านี้ไม่เต็มใจที่จะทำงานเหล่านี้ (กรมราชทัณฑ์, 2543 : 52)

ในปัจจุบัน ผู้ต้องขังในเรือนจำหลายรายที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสามารถจะร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเองออกสู่ตลาดสากลได้ หากผู้ต้องขังได้รับการฝึกฝนให้รู้จักมีความรับผิดชอบในการบริหารงานกันเป็นกลุ่ม โดยผลกำไรที่ได้มา จะมีการแบ่งปันกันอย่างยุติธรรม เมื่อเขาเหล่านี้พ้นโทษออกไปจากเรือนจำสู่สังคมภายนอกแล้ว ก็ย่อมที่จะได้นำความรู้นี้ออกไปร่วมพัฒนาประเทศ และเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป

ภารกิจของกรมราชทัณฑ์ นอกจากการควบคุมผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพแล้ว การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษ โดยการให้การศึกษ อบรม ทั้งในด้านวิชาสามัญ วิชาชีพและธรรมศึกษา ก็ถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้โดยไม่เดือดร้อน

การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษแบบหนึ่งที่มีความเชื่อว่าการที่บุคคลกระทำความผิดนั้นไม่ใช่เพราะบุคคลต้องการที่จะกระทำความผิด แต่สาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดนั้น อาจเนื่องมาจากบุคคลถูกกดดันจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อหรือมีสิ่งชักนำให้เกิดการกระทำผิดที่อยู่นอกเหนือการควบคุม เช่น ความยากจน ความเดือดร้อน ความประมาท การถูกกดดันจากเหยื่อ การเสพยาเสพติด หรือการถูกชักจูงจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น ผู้กระทำความผิดจึงสามารถที่จะแก้ไขให้เป็นคนดีดังเดิมได้ จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ทำให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้เน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมากกว่าการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนแต่เพียงอย่างเดียว

ในการแก้ไขและฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้น การฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังเป็นวิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ

จะต้องจัดให้ฝึกวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจของผู้ต้องขังเอง ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งได้บัญญัติไว้ในข้อที่ 71 (4) และข้อ 72 (1) กล่าวไว้ว่า “งานที่ให้ผู้ต้องขังทำ ควรเป็นงาน ที่คงไว้หรือเพิ่มพูนสมรรถภาพของเขาคือจะทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริตเมื่อพ้นโทษไปแล้ว เท่าที่ สามารถจะทำได้” และ “การจัดงานและวิธีการทำงาน จะต้องคล้ายคลึงงานอิสระนอกเรือนจำ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเตรียมผู้ต้องขังให้ชินต่อชีวิตการทำงานตามปกติทุกๆ ไป” (อรรถรา เขตถาวร. 2544 : 28)

กฎกระทรวงมหาดไทยข้อ 50 (1) ได้บัญญัติไว้ว่า “งานที่จัดให้ผู้ต้องขังทำอย่างเด็ดขาด จะต้องคำนึงถึงกำหนดโทษ ความแข็งแรงของร่างกาย สติปัญญา อุปนิสัยและฝีมือความรู้ ความชำนาญอีกทั้งผลในทางเศรษฐกิจ ผลในทางอบรมและสภาพของเรือนจำและทัณฑสถาน”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (2545-2549) ซึ่งมีเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ที่สำคัญสรุปได้ คือ เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่เน้นการพัฒนาคนและสังคม เพื่อมุ่งพัฒนาคนตั้งแต่แรกเกิดจนตาย โดยเน้น ความสำคัญให้แก่ผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นคนดีมีศีลธรรม มีสุขภาพดี มีความรู้ความสามารถ ในการประกอบอาชีพ ปรับตัวในสังคม เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนและการสร้างโอกาส ให้คนมีส่วนร่วมคิด ร่วมสร้าง มีส่วนชี้นำการพัฒนาตลอดจนพัฒนาให้คนมีจิตสำนึกใน ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

หนังสือกรมราชทัณฑ์ที่ มท. 0904 / ว.58 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2536 มีสาระสำคัญ คือ “ให้เรือนจำและทัณฑสถาน พิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนสายอาชีพ ให้มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างจริงจัง สำหรับเรือนจำและทัณฑสถานที่ยังไม่ได้ เปิดทำการสอนสายอาชีพ ให้รีบดำเนินการ โดยพิจารณาเปิดสอนวิชาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ หรือเหมาะสมกับท้องถิ่น”

โดยสรุป กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำ/ ทัณฑสถาน มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษ โดยที่งาน ฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานนั้น จะต้องรับผิดชอบในการวางแผนและการฝึกวิชาชีพ ผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ความต้องการของตลาดและความถนัดของ ผู้ต้องขังแต่ละคน

การฝึกวิชาชีพที่ดี นอกจากจะเน้นในเรื่องความรู้ความชำนาญเพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษแล้วจะต้องเน้นในเรื่องการฝึกให้ผู้ต้องขังดังกล่าวมีนิสัยรักการทำงานด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรีโดยจำแนกตามอายุ และระดับการศึกษารวมถึงการเปรียบเทียบความต้องการตามตัวแปรข้างต้น และเพื่อเสนอแนะความต้องการของผู้ต้องขังที่เรือนจำจะได้นำไปพัฒนาการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี ตามอายุ และระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อเสนอแนะความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเรือนจำกลางชลบุรี เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังได้ตรงตามความต้องการของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนพ้นโทษ โดยผู้ต้องขังจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.3.1 ผู้ต้องขังทุกคนได้ฝึกอบรมวิชาชีพตามความรู้ความสามารถและความถนัดในวิชาชีพที่ได้เลือกไว้

1.3.2 สามารถพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมวิชาชีพที่เพิ่มขึ้นตามความสนใจของผู้ต้องขัง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังที่มีโทษเหลือไม่เกิน 5 ปี เฉพาะเรือนจำกลางชลบุรีในสาขาวิชาชีพต่างๆ 20 สาขา ดังนี้

- 1) ช่างไม้ครุภัณฑ์
- 2) ช่างตัดผมชาย
- 3) ช่างเชื่อมโลหะ
- 4) ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร
- 5) ช่างตกแต่งสีเฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือนไม้
- 6) เกษตรกรรม
- 7) ช่างซ่อมสีตู้เย็น
- 8) ช่างควบคุมมอเตอร์กระแสสลับ
- 9) ช่างบริการไฟฟ้ารถยนต์
- 10) ช่างซ่อมพัดลมไฟฟ้า
- 11) ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้าในบ้านอย่างง่าย
- 12) ช่างเครื่องทำความเย็น
- 13) ช่างเครื่องปรับอากาศ
- 14) ช่างเครื่องปรับอากาศรถยนต์
- 15) ช่างซ่อมเครื่องยนต์เบนซิน
- 16) ช่างเครื่องยนต์ดีเซล
- 17) ช่างซ่อมเบรกรถยนต์
- 18) ช่างเคาะตัวถังและโป๊สี
- 19) ช่างพ่นสีรถยนต์
- 20) ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี ที่มีโทษเหลือไม่เกิน 5 ปี จำนวน 935 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรีที่มีโทษเหลือไม่เกิน 5 ปี จำนวน 274 คน จากจำนวนประชากร 935 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608)

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ต้องขัง จำแนกได้ดังนี้

- (1) อายุ
  - ไม่เกิน 30 ปี
  - 31-39 ปี
  - 40 ปีขึ้นไป

- (2) ระดับการศึกษา
  - ต่ำกว่าประถมศึกษา
  - สำเร็จประถมศึกษา
  - สำเร็จมัธยมศึกษาขึ้นไป

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่มีให้เลือก 20 สาขาวิชา คือ

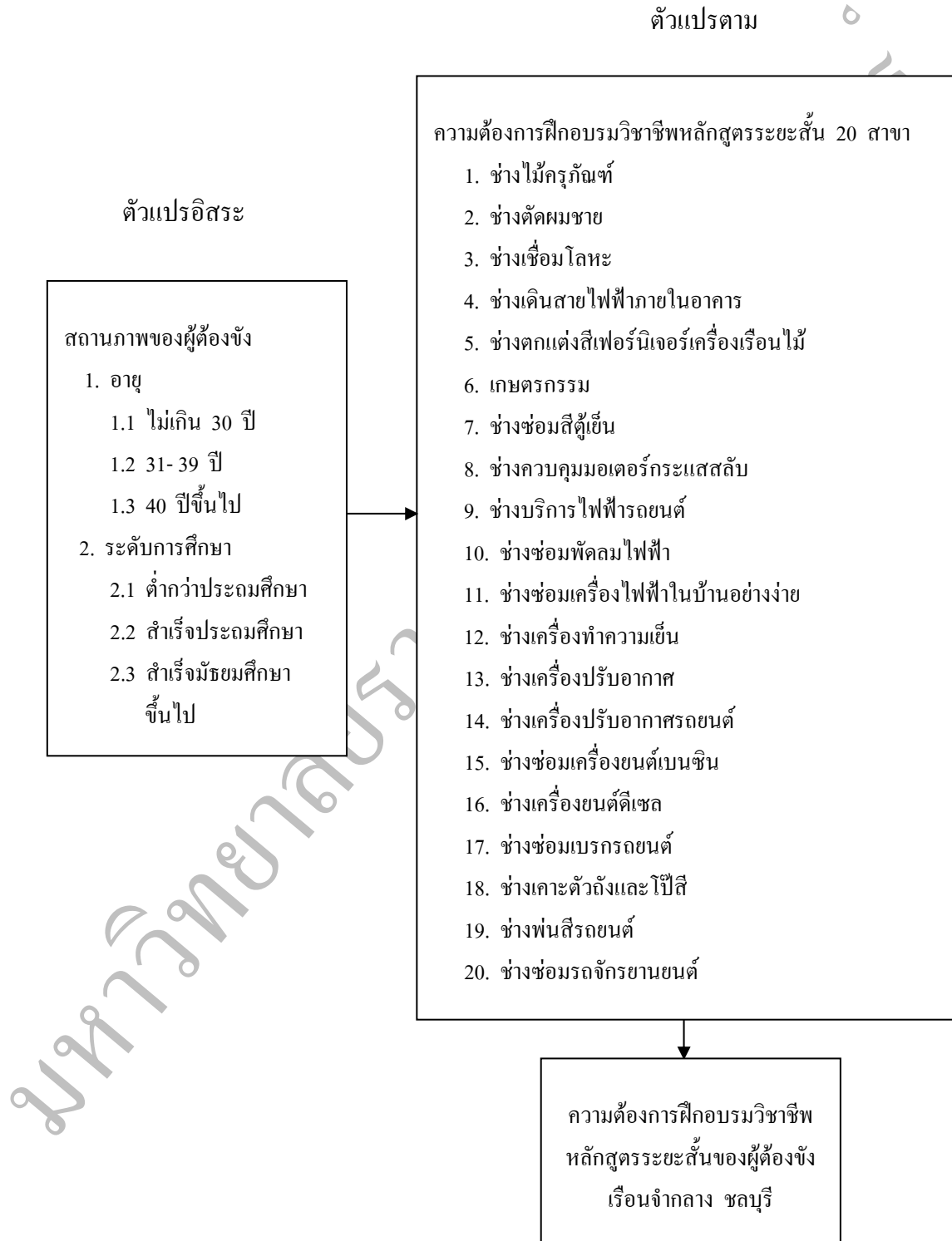
- (1) ช่างไม้ครุภัณฑ์
- (2) ช่างตัดผมชาย
- (3) ช่างเชื่อมโลหะ
- (4) ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร
- (5) ช่างตกแต่งสีเฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือนไม้
- (6) เกษตรกรรม
- (7) ช่างซ่อมสิรยนต์
- (8) ช่างควบคุมมอเตอร์กระแสสลับ
- (9) ช่างบริการไฟฟ้ารถยนต์
- (10) ช่างซ่อมพัดลมไฟฟ้า
- (11) ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้าในบ้านอย่างง่าย
- (12) ช่างเครื่องทำความเย็น
- (13) ช่างเครื่องปรับอากาศ
- (14) ช่างเครื่องปรับอากาศรถยนต์
- (15) ช่างซ่อมเครื่องยนต์เบนซิน

- (16) ช่างเครื่องยนต์ดีเซล
- (17) ช่างซ่อมเบรกรถยนต์
- (18) ช่างเคาะตัวถังและโป๊สี
- (19) ช่างพ่นสีรถยนต์
- (20) ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 สมมติฐานการวิจัย

1.6.1 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพแตกต่างกัน

1.6.2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพแตกต่างกัน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่ได้รับจากสิ่งนั้นๆ โดยได้รับการตอบสนองตามความคิด ความรู้สึกของตน ในที่นี้คือความรู้สึกพอใจที่ได้ฝึกอบรมวิชาชีพ ตามความต้องการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี

การฝึกอบรม หมายถึง การให้ความรู้ด้านวิชาชีพสาขาต่างๆ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

วิชาชีพ หมายถึง วิชาที่ใช้ฝึกอบรมเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ในที่นี้คือ วิชาชีพที่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี ได้รับการฝึกอบรมตามความต้องการ ตามหลักสูตรระยะสั้นรวม 20 สาขาอาชีพ คือ

- 1) ช่างไม้ครุภัณฑ์ หมายถึง เครื่องใช้ในบ้านที่ผลิตจากไม้ เช่น ตู้ เตียง โต๊ะ เป็นต้น
- 2) ช่างตัดผมชาย หมายถึง ช่างตัดผม แต่งผม ย้อมผม สุภาพบุรุษทั่วไป
- 3) ช่างเชื่อมโลหะ หมายถึง การตัดต่อโลหะ เช่น ทำมุ้งลวด เหล็กกัด
- 4) ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร หมายถึง การเดินสายไฟในอาคารต่างๆ ไป
- 5) ช่างตกแต่งสีเฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือนไม้ หมายถึง ตกแต่งสีหลังจากผลิตเป็นรูปทรงหรือเฟอร์นิเจอร์ที่เสร็จแล้วแต่ยังไม่ทำสี
- 6) เกษตรกรรม หมายถึง การเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกป่า เป็นต้น
- 7) ช่างซ่อมสีตู้เย็น หมายถึง การซ่อมบำรุง และดูแลสีตู้เย็นภายในบ้าน
- 8) ช่างควบคุมมอเตอร์กระแสสลับ หมายถึง การควบคุมมอเตอร์กระแสสลับภายในบ้าน
- 9) ช่างบริการไฟฟ้ารถยนต์ หมายถึง การซ่อมไฟฟ้าภายในรถยนต์ชนิดต่างๆ
- 10) ช่างซ่อมพัดลมไฟฟ้า หมายถึง การซ่อมพัดลมที่ใช้ภายในบ้าน

- 11) ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า หมายถึง การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในบ้าน เช่น โทรทัศน์ พัดลม เตาหุงข้าวไฟฟ้า เป็นต้น
- 12) ช่างเครื่องทำความเย็น หมายถึง การซ่อมเครื่องทำความเย็นต่างๆ ที่ใช้ภายในบ้าน เช่น ตู้เย็น ตู้แช่เย็น อื่นๆ เป็นต้น
- 13) ช่างเครื่องปรับอากาศ หมายถึง การซ่อมเครื่องปรับอากาศชนิดต่างๆ
- 14) ช่างเครื่องปรับอากาศรถยนต์ หมายถึง การซ่อมเครื่องปรับอากาศในรถยนต์
- 15) ช่างซ่อมเครื่องยนต์เบนซิน หมายถึง การซ่อมเครื่องยนต์เบนซินโดยเฉพาะ
- 16) ช่างเครื่องยนต์ดีเซล หมายถึง การซ่อมเครื่องยนต์ดีเซลโดยเฉพาะ
- 17) ช่างซ่อมเบรกรถยนต์ หมายถึง การซ่อมเฉพาะระบบเบรกรถยนต์
- 18) ช่างเคาะตัวถังและโป๊สี หมายถึง การเคาะ ตัดผุ ปะผุ โป๊สี
- 19) ช่างพ่นสีรถยนต์ หมายถึง การพ่นสีรถยนต์โดยเฉพาะ
- 20) ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ หมายถึง การซ่อมบำรุงรักษารถจักรยานยนต์

หลักสูตร หมายถึง แนวทาง หัวข้อวิชา เนื้อหาสาระและวิธีการดำเนินการสอนที่เรือนจำกลางชลบุรีได้ฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ผู้ต้องขัง

ก่อนพ้นโทษ หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีโทษเหลือไม่เกิน 5 ปี โดยเรือนจำกลางชลบุรี ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังเหล่านั้น เพื่อให้ได้มีความรู้ด้านวิชาชีพหลังพ้นโทษ

ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำกลางชลบุรี (เรือนจำกลางชลบุรี มีเฉพาะผู้ต้องขังชายเท่านั้น)

เรือนจำกลางชลบุรี หมายถึง เรือนจำที่ใช้คุมขังผู้ต้องขังชาย ตั้งอยู่เลขที่ 135 ถนนพระยาสุรสีห์ ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขัง หมายถึง ความต้องการหรือความสนใจของผู้ต้องขังที่จะเข้าร่วมฝึกอบรมวิชาชีพสาขาต่างๆ ก่อนพ้นโทษก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพอย่างอิสระได้โดยง่าย

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำกลางชลบุรี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ไม่เกิน 30 ปี
- 31-39 ปี
- 40 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่ผู้ต้องขังเรียนสำเร็จแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

- ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา
- สำเร็จชั้นประถมศึกษา
- สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี